

Rana kommune

Rettsinstruks

1. Innledning

Rettsinstruksens formål er å sikre klare ansvarsforhold og effektiv ressursbruk i rettssaker og andre saker som krever advokatbistand. Dette vil igjen kunne bidra til å fremme rettssikkerheten i kommunens virksomhet, samt til at kommunens økonomiske og juridiske interesser ivaretas best mulig.

Rettsinstruksen regulerer beslutningsmyndighet knyttet til rettssaker, bruk av tjenester fra kommuneadvokaten, samt bruk av eksterne advokater. Med «rettssaker» menes alle saker som behandles av forliksråd, fylkesnemnd eller domstol, samt saker kommunen vurderer eller har besluttet å bringe inn for de samme instansene. I tillegg regulerer rettsinstruksen hvem som kan anmelde straffbare forhold på kommunens vegne.

Instruksen gis i medhold av gjeldende delegasjonsreglement, og den myndighet som der er delegert kommunedirektøren til å treffe vedtak i enkeltsaker og typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, jf. kommuneloven § 13-1.

2. Forkynnelse av søksmål

Ordføreren mottar saksanlegg mot kommunen, jf. domstolsloven § 191. Dersom ordfører ikke er tilgjengelig kan advokatene i kommunen vedta forkynnelse i kraft av sin prosessfullmakt, jf. nedenfor i pkt. 5. Det samme gjelder dersom forkynnelsen sendes direkte til kommuneadvokaten.

Ordføreren kan delegere adgangen til å være stedfortreder og rettslig representant til kommunedirektøren eller andre ansatte i kommunen innenfor rammene av domstolsloven § 194. Kommunedirektøren har fullmakt til å tildele kompetansen til å motta forkynnelse på kommunens vegne til andre.

3. Beslutningsmyndighet i tilknytning til rettssaker

Kommunedirektøren har i kraft av kommunestyrets delegasjonsreglement myndighet til bl.a. å fatte følgende avgjørelser:

- Beslutte å anlegge sak, herunder ta ut stevning, forliksklage og begjære midlertidig sikring.
- Beslutte om rettsmidler skal anvendes, herunder om en rettsavgjørelse skal ankes.
- Forlike rettstvister i og utenfor rettergang.
- Frafalle krav på saksomkostninger.
- Foreslå eller samtykke til, og eventuelt godkjenne eller forkaste resultatet av, konfliktrådsbehandling.
- Vedta, eller nekte å vedta, forelegg utferdiget mot kommunen.
- Anmelde straffbare forhold på kommunens vegne.
- Forfølge pengekrav ved inkasso, tvangsfullbyrdelse og konkursbegjæring.

Myndigheten er begrenset til å gjelde saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Kommunedirektøren har videre delegert myndigheten til kommunaldirektørene, som igjen kan videre delege myndigheten.

Formannskapet i Rana har myndighet til å anmelde straffbare forhold, begjære påtale, og i sivile saker beslutte saksanlegg, bruk av rettsmidler som anke, og forlike rettstvister når saken er av prinsipiell betydning. Formannskapet kan deretter beslutte at kommunedirektøren skal følge opp saken videre.

I prinsipielle saker hvor utsettelse i påvente av avgjørelse fra formannskapet kan medføre fare for rettstap for kommunen gis kommunedirektøren myndighet til å treffe beslutning om søksmål, bruk av rettsmidler og inngå forlik på vegne av kommunen. Kommunedirektøren rapporterer til formannskapet om myndigheten benyttes.

I alle saker kan kommunedirektøren følge opp saker i retten ved å inngi tilsvaret og øvrige prosesshandlinger, slik som å frafalle krav om sakskostnader, og ta stilling til forelegg utferdiget mot kommunen.

3.1 Tvangssaker etter barnevernloven

Leder av kommunens barneverntjeneste (barnevernsjefen) har myndighet til å reise søksmål og anvende rettsmidler i saker etter barnevernloven.

3.1 Tvangssaker etter helse- og omsorgstjenesteloven

Kommunaldirektør for helse og mestring kan gi leder for kommunens rustjeneste myndighet til å reise søksmål og anvende rettsmidler i tvangssaker etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10.

4. Stedfortreder – hvem møter på kommunens vegne

Ordfører er kommunens stedfortreder, og kan møte som part i forliksråd og domstoler, jf. kommuneloven § 6-1. Stedfortrederkompetansen er delegert på følgende måte:

Ordførers stedfortrederkompetanse er delegert til kommunedirektør i samtlige saker for domstolene og forliksrådene. Kommunedirektøren har videre delegert stedfortrederkompetanse til barnevernsjef i saker etter barnevernloven, og til kommunaldirektør for helse og mestring i saker etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10. For andre saker vil kommunedirektør delegere stedfortrederkompetanse fra sak til sak.

Stedfortreder ivaretar kommunens rettigheter og plikter i rettssaken, men stedfortrederfunksjonen innebærer ikke i seg selv beslutningsmyndighet.

Det er ikke nødvendig å stille med stedfortreder i alle rettssaker. Ansatte med særlig ansvar for - og kjennskap til - saken kan møte i retten som vitne, og vil normalt bli gitt anledning til å følge rettsforhandlingene i sin helhet etter tvisteloven § 24-6 annet avsnitt. I forliksrådet må imidlertid kommunen møte ved en person med stedfortrederkompetanse.

5. **Kommuneadvokatens prosessfullmakt**

Ansatte ved kommuneadvokatkontoret er kommunens faste prosessfullmektige med mindre noe annet er bestemt i den enkelte sak, ved at det er engasjert ekstern advokat.

Kommuneadvokaten, eller engasjert ekstern advokat, kan som kommunens prosessfullmektig foreta alle prosesshandlinger på vegne av kommunen, jf. tvisteloven § 3-4, herunder motta og vedta alle forkynnelser og meddelelser som nevnt i domstolloven § 193.

6. **Kompetanse til å innhente kommuneadvokatens bistand**

Beslutningen om å innhente kommuneadvokatens bistand kan tas av kommunestyret, formannskapet, kommunedirektør, kommunaldirektør, eller virksomhetsleder.

Kommuneadvokaten ved kontorets leder kontaktes før ekstern advokatbistand innhentes

Omkostninger ved bruk av ekstern advokat belastes det tjenestested saken sorterer under. Samme instans er ansvarlig for at innkjøpet av advokattjenester skjer i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser.

Saker som reiser rettslige spørsmål av prinsipiell karakter eller av stor økonomisk betydning for kommunen, skal forelegges kommuneadvokaten i god tid før vedtak fattes, avtale inngås, eller passivitetsvirkninger inntreffer:

Følgende saker skal forelegges kommuneadvokaten:

- a) utformingen av alle kommunale standardkontrakter og standard kontraktsvilkår
- b) avtaler som reiser prinsipielle rettslige spørsmål eller som på viktige punkter fraviker fra vedtatte standardkontrakter eller standard kontraktsvilkår
- c) rettslige spørsmål i forbindelse med større omorganiseringer av kommunal virksomhet
- d) organisering av virksomhet i regi av andre rettssubjekter enn kommunen (aksjeselskap, stiftelser mv.)
- e) utforming av viktige kommunale regler (instrukser, forskrifter, reglementer osv.)
- e) saker som reiser forvaltningsrettslige spørsmål av prinsipiell karakter eller som det av andre grunner er behov for å avklare
- f) prosessvarsel (søksmålsvarsel) som sendes virksomheten direkte og der det forventes at det vil komme stevning
- g) forelegg og administrative gebyr i prinsipielle saker som ilegges kommunen

Advokatene hos kommuneadvokaten har taushetsplikt, jf. straffeloven § 211.

Virksomheter som skal vurdere om innsyn i advokatenes vurderinger eller uttalelser skal kontakte kommuneadvokaten for uttalelse før det tas beslutning om å gi innsyn i disse.

7. Kommuneadvokatens uavhengige stilling

Kommuneadvokaten og ansatte advokater skal utøve sin virksomhet på faglig uavhengig grunnlag innenfor advokatlovgivningen og advokatetiske regler. Den faglige ledelsen er tillagt kommuneadvokaten, som i administrative spørsmål rapporterer til kommunaldirektør for stab- og støttetjenester.

Kommuneadvokaten svarer i oppdragssammenheng som hovedregel direkte til den leder som bestiller et oppdrag eller til kommunedirektøren.

Kommunedirektøren kan beslutte, innenfor gjeldende lovgivning, at advokatene kan påta seg rådgivnings og prosess for andre kommuner, eller selskaper der kommunen som helt eller i betydelig del eies av kommunen når det ikke oppstår interessemotsetninger til kommunen. Det samme gjelder kommunalt ansatte når disse i denne egenskap er part i rettsaker.

Kommunedirektøren kan videre beslutte at disse skal få ekstern advokat betalt av kommunen.

8. Ikraftredelse

Instruksen trer i kraft fra kommunestyrets vedtaksdato og kan endres av kommunestyret.